

УДК 352.07: 005.591.6

JEL: O30; H70

DOI: 10.35774/rarrpsu2024.29.135

Ірина ШЕВЧЕНКО

д.е.н., доцент кафедри менеджменту та бізнес-адміністрування
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний
інститут»

Irina_shev4enko@ukr.net

ORCID ID: 0000-0001-8188-3551

ЦИФРОВА ІНКЛЮЗІЯ ТА ЦИФРОВІЗАЦІЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ: ТЕЛЕМЕДИЦИНА АНОТАЦІЯ

Вступ. У представленій роботі розглянуто місце цифрової інклюзії та цифровізації публічного управління в межах розвитку телемедицини як інноваційного напрямку в медичній сфері. Цифрова трансформація охорони здоров'я зумовлює необхідність гармонізації управлінських процесів і новітніх технологій задля забезпечення рівного доступу до медичних послуг. Актуальність теми обумовлена зростанням попиту на віддалене медичне обслуговування, розвитком штучного інтелекту, а також потребою у подоланні цифрової нерівності в суспільстві. Особливу увагу приділено аналізу функціональних можливостей телемедичних застосунків та визначенню конкурентних переваг їх використання для забезпечення інклюзивності та ефективного публічного адміністрування.

Метою представленої роботи є формування підходу до гармонізації цифрової інклюзії та цифровізації публічного управління в медичній сфері.

Методи. У дослідженні використано сукупність методів: системного аналізу, логічного узагальнення, SWOT- та PESTEL-аналізу, методів порівняння, графічного представлення даних і прикладного аналізу функціоналу цифрових інструментів. Такий підхід дав змогу виявити ключові фактори впливу на цифрову інклюзію в телемедицині та сформувати комплексний управлінський інструментарій.

Результати. У статті охарактеризовано сучасні цифрові інструменти публічного управління в сфері охорони здоров'я, зокрема телемедичні платформи з елементами штучного інтелекту. Визначено цільові групи користувачів, серед яких — пацієнти, медичні заклади та органи влади. Розкрито переваги впровадження телемедицини у забезпеченні економічної інклюзивності, підвищенні доступності медичних послуг і вдосконаленні адміністративних процедур. Побудовано методологічну модель гармонізації цифрової інклюзії та цифровізації публічного управління.

Висновки. Цифрова інклюзія та цифровізація публічного управління в медичній сфері є ключовими чинниками сталого соціально-економічного розвитку. Використання телемедицини як цифрового інструменту дозволяє не лише оптимізувати доступ до медичних послуг, а й забезпечити активне включення громадян у процеси цифрової трансформації. Представлений підхід сприяє формуванню інноваційної політики у сфері охорони здоров'я з урахуванням принципів сталості, доступності та технологічного прогресу.

Ключові слова: цифрова економіка, публічне управління, сфера охорони здоров'я, інклюзивність, доступність, інноваційні технології.

Формули: 0, **рис.:** 2, **табл.:** 1, **бібл.:** 8.

Iryna SHEVCHENKO

**DIGITAL INCLUSION AND DIGITALIZATION OF PUBLIC ADMINISTRATION:
TELEMEDICINE
ABSTRACT**

Introduction. The presented paper examines the role of digital inclusion and the digitalization of public administration in the context of telemedicine as an innovative area within the healthcare sector. The digital transformation of healthcare necessitates the harmonization of management processes and advanced technologies to ensure equal access to medical services. The relevance of the study is driven by the growing demand for remote healthcare services, the development of artificial intelligence, and the need to bridge the digital divide in society. Particular attention is paid to analyzing the functionality of telemedicine applications and identifying their competitive advantages in ensuring inclusiveness and effective public administration.

The purpose of this study is to develop an approach to harmonizing digital inclusion and the digitalization of public administration in the healthcare field.

Methods. The research applies a set of methods, including systems analysis, logical generalization, SWOT and PESTEL analysis, comparative analysis, graphical data representation, and applied analysis of digital tools. This methodological framework enabled the identification of key factors influencing digital inclusion in telemedicine and the development of a comprehensive management toolkit.

Results. The article describes modern digital tools of public administration in healthcare, particularly telemedicine platforms integrating artificial intelligence. Target user groups are identified, including patients, medical institutions, and public authorities. The advantages of telemedicine in promoting economic inclusion, improving the accessibility of medical services, and enhancing administrative processes are highlighted. A methodological model for harmonizing digital inclusion and digitalization of public administration is developed.

Conclusions. Digital inclusion and the digitalization of public administration in healthcare are key factors for sustainable socio-economic development. Telemedicine, as a digital tool, not only optimizes access to healthcare but also ensures the active engagement of citizens in digital transformation processes. The proposed approach contributes to the development of innovative healthcare policies based on the principles of sustainability, accessibility, and technological progress.

Key words: digital economy, public administration, healthcare, inclusiveness, accessibility, innovative technologies.

Formulas: 0, **fig.:** 2, **tab.:** 1, **bibl.:** 8

Вступ. В умовах сталого розвитку та залучення соціального ефекту від економічних процесів цифрова інклюзія є критично важливою основою для спільного економічного та соціального прогресу. Усвідомлюючи це, варто шукати економічні процеси, завдяки яким це може бути реалізовано. На думку автора, саме публічне управління в медичній сфері на сьогодні є актуальним напрямом. Цифрова інклюзія та публічне управління виходять за рамки традиційного фокусування та мають за мету представити цілісний і багатосторонній підхід, який був би орієнтований на дії та реагував на зміну глобальної тенденції й вимоги цифровізації. Проблематика поточного дослідження полягає у необхідності побудови динамічного підходу до цифрової інклюзії через цифровізацію публічного управління з метою глибшого вивчення цифрових основ, факторів сприяння та порівняльних переваг телемедицини. Це передбачає усвідомлення взаємодії між цифровим залученням і новими глобальними тенденціями – від еволюції природи бідності до зростаючих складнощів і проблем, пов'язаних з новими технологіями та засобами праці в медичній галузі.

Мета та завдання статті. Мета дослідження полягає у формуванні підходу, який би гармонізував взаємозв'язки між розвитком цифрової інклюзії та цифровізацією публічного управління в медичній сфері. Для досягнення визначеної мети необхідно вирішити такі завдання: визначити цифрові інструменти публічного управління для реалізації успішної політики та

програм цифрової інклюзії; розглянути користувачів телемедицини як цифрового проєкту медичної сфери; розкрити функціональність і конкурентні переваги застосування застосунку для дотримання економічної інклюзивності та забезпечення процесу публічного адміністрування; сформулювати методологічний підхід щодо гармонізації цифрової інклюзії та цифровізації публічного управління; охарактеризувати процес застосування цифрових технологій у медичній сфері, які забезпечують цифрову інклюзію.

Постановка завдання. Сьогодні необхідність, формування цифрових навичок для залучення до цифрової спільноти є основоположним аспектом цифрової інклюзії. Цей процес може відбуватись крізь призму участі в цифровій економіці, в громадському та політичному житті, а також впевненості та довіри до цифрового середовища. Цифрові інструменти публічного управління є основою для успішної політики та програм цифрової інклюзії. До них належать:

- наявність чіткого національного бачення, стратегії та відданості;
- міжурядова архітектура та співпраця;
- розвиток цифрових навичок і здібностей протягом усього життя;
- розвиток цифрових навичок у державних установах.

Розуміння, що цифрова інклюзія та цифровізація публічного управління в медичній галузі є спільним зусиллям суспільства через Цілі сталого розвитку до 2030 р., через впровадження цифрової освіти та цифровізації державних установ, дає можливість забезпечувати сталий розвиток світу. Це передбачає сприяння залученню людей, участі та спільному вирішенню питань, залучення традиційного та цифрового бізнесу і державно-приватного партнерства, а також співпрацю з партнерськими організаціями громадянського суспільства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Цифрові технології мають важливе значення для Цілей сталого розвитку (далі – ЦСР). Варто зазначити, що цифрові технології безпосередньо приносять користь 70% цілей ЦСР.

Ландшафт цифрової інклюзії характеризується розвитком, еволюцією та адаптацією до нових технологічних тенденцій і політичної, економічної, а також соціальної динаміки.

Цифрова інклюзія знаходиться на перетині важливих глобальних тенденцій і пріоритетів, що розвиваються. Однією з таких тенденцій є телемедицина.

Телемедицина – це інноваційна цифрова технологія, яка дає змогу лікарям і пацієнтам взаємодіяти віддалено через відеоконференції, мобільні застосунки та інші засоби цифрового зв'язку, таким чином забезпечуючи цифрову інклюзію в соціальній та економічній сферах.

За останні роки телемедицина значно розвинулася завдяки пандемії COVID-19, коли віддалені консультації стали звичною практикою. У 2024 р. цей ринок продовжує стрімко розвиватися.

Запуск нового телемедичного застосунку, як наприклад, бізнес-подія, має за мету задовольнити вимоги цифрової інклюзії та зробити більш доступною соціальну цифровізацію. Подією може бути вихід нового телемедичного застосунку, який спеціалізується на інтеграції штучного інтелекту для автоматичної діагностики певних захворювань, наприклад, хронічних або рідкісних захворювань. Такий застосунок може виводити телемедицину на новий рівень, поєднуючи консультації лікарів та інтелектуальні алгоритми.

За прогнозами, глобальний ринок телемедицини в 2024 р. мав досягти понад 200 млрд дол. США. Це значне зростання порівняно з попередніми роками, зумовлене попитом на доступні та безпечні медичні послуги.

Ключовими регіонами є найбільші глобальні ринки – США, Європа, Китай та Індія. США є лідером завдяки високому рівню сприйняття технологій і страховій підтримці телемедицини. В Європі активне поширення послуг телемедицини стимулюється загальною доступністю цифрових інфраструктур і регуляторних змін. Перелік користувачів телемедицини наведено на рис.1.

Отже, потенційними клієнтами, які можуть використовувати телемедичний застосунок, є лікарні та клініки, що шукають додаткові шляхи надання медичних послуг, пацієнти, які проживають у віддалених або малозаселених районах, люди з хронічними захворюваннями, які

потребують постійного медичного нагляду, та клінічні дослідження, що використовують телемедицину для дистанційного моніторингу учасників.

Для висвітлення теми дослідження доцільно розкрити функціональність і конкурентні переваги застосування застосунку для дотримання економічної інклюзивності та забезпечення процесу публічного адміністрування.

Застосунок дає змогу пацієнтам проходити відеоконсультації з лікарями, отримувати автоматизовані рекомендації щодо лікування завдяки використанню штучного інтелекту, вести цифрові медичні картки та відстежувати стан свого здоров'я через під'єднання до різних пристроїв (смарт-годинники, фітнес-трекери).

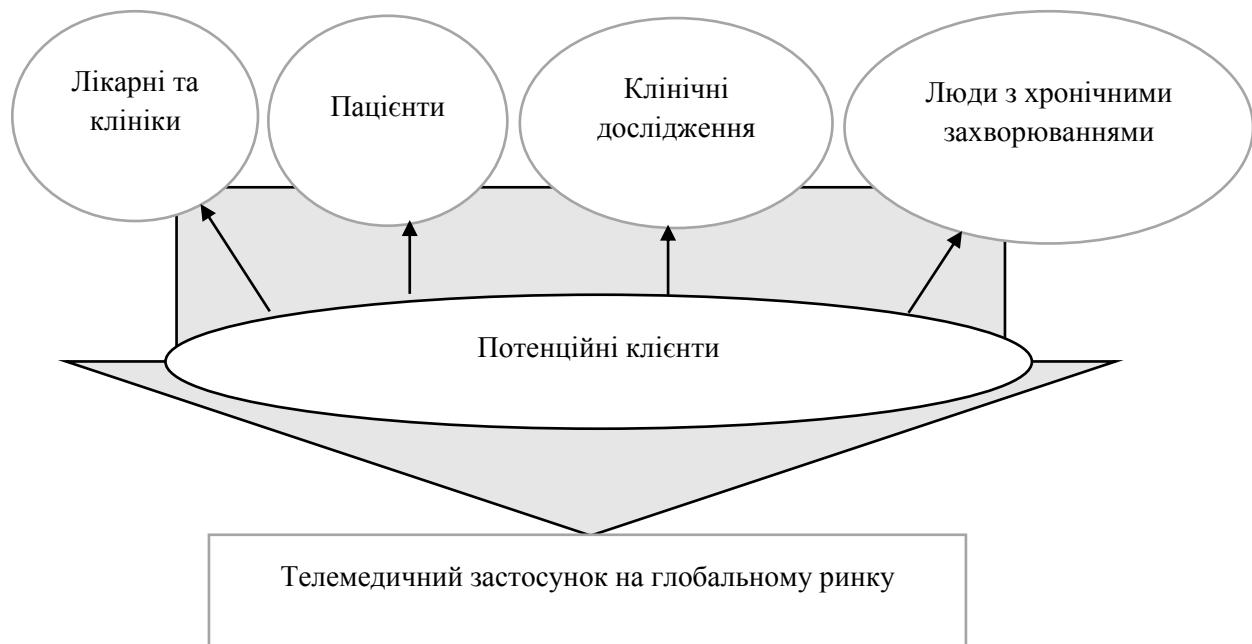

Рис. 1. Користувачі телемедичного застосунку на глобальному ринку

Примітка: виокремлено автором.

Через інтеграцію зі штучним інтелектом відбувається попередня діагностика захворювань за симптомами або аналізом медичних даних, що значно підвищує ефективність роботи лікарів, зменшує час на рутинні завдання та покращує результати для пацієнтів.

Конкурентні переваги від використання застосунку для дотримання економічної інклюзивності та забезпечення процесу публічного адміністрування:

- 1) сучасні технології діагностики за допомогою штучного інтелекту;
- 2) інтеграція з медичними приладами для моніторингу стану здоров'я в реальному часі;
- 3) широкий спектр спеціалізацій лікарів, доступних для консультацій, в т. ч. психотерапевтів, кардіологів, ендокринологів;

4) можливість автоматичного нагадування про прийом ліків та контроль параметрів (наприклад, артеріального тиску або рівня глюкози в крові);

5) дотримання певного рівня якості продукції через: стандарти якості (відповідають міжнародним стандартам медичної інформації (HL7, FHIR) і сертифіковані згідно з ISO 13485 (медичні пристрої)), безпеку даних (високий рівень шифрування даних і відповідність нормативам, таким як GDPR (Європейський Союз) і HIPAA (США), сертифікацію (застосунок має сертифікацію CE (ЄС) та FDA (США) для медичних пристроїв, що гарантує надійність).

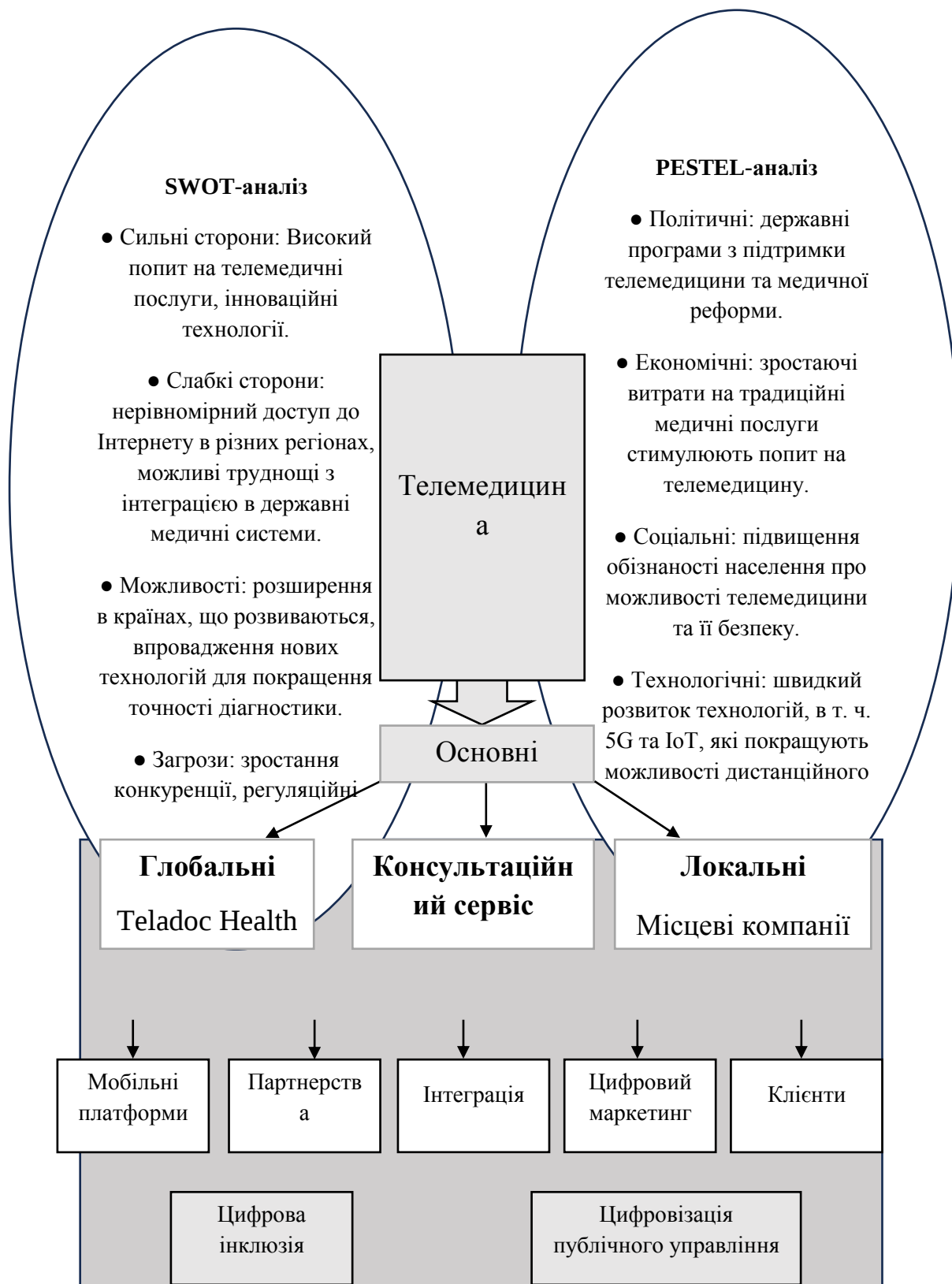

Рис. 2. Методологічний підхід гармонізації цифрової інклюзії та цифровізації публічного управління

Примітка: сформовано автором.

Як можна простежити за даними рис. 2, побудований підхід посилюється проведеними SWOT- та PESTEL-аналізом за допомогою яких було визначено і зовнішні, і внутрішні фактори впливу, переваги та слабкі сторони.

Характеристика основних гравців глобального ринку телемедицини розкривається через глобального провайдера «Teladoc Health» та його конкурента – провайдера «Amwell». Обидва провайдери зосереджені на інноваціях у телемедицинській сфері. Сервіс, що пропонує відеоконсультації з лікарями, – платформа «Doctor on Demand». У кожній країні є локальні рішення, які адаптують телемедицину під місцеві потреби через реалізацію місцевими компаніями та стартапами.

Каналами поширення мобільного застосунку є такі:

- мобільні платформи («Apple App Store», «Google Play»);
- партнерства (з лікарнями, що впроваджують застосунок у своїх клініках; з відомими медичними установами для просування застосунку як інноваційного рішення);
- інтеграція зі страховими компаніями, що покривають телемедицинські консультації;
- цифровий маркетинг (орієнтовані рекламні кампанії в соцмережах, націлені на людей з хронічними захворюваннями та використання реферальних програм, які стимулюють існуючих користувачів рекомендувати застосунок друзям та сім'ї);
- обслуговування клієнтів (цілодобова підтримка для пацієнтів і лікарів, чітка інструкція для початку користування та інтеграції в медичну систему).

Застосування цифрових технологій у медичній сфері, які забезпечують цифрову інклюзію, має за мету поглибити та розширити цифрове залучення для економічного і соціального прогресу (табл. 1).

Таблиця 1

Цифрові технології в медичній сфері, які забезпечують цифрову інклюзію

Технологія	Характеристика	Економічна ефективність	Приклади
1	2	3	4
Штучний інтелект у медичній діагностиці	Штучний інтелект вміє аналізувати медичні зображення, такі як рентгенограми, КТ, МРТ, використовуючи алгоритми глибокого навчання. Ці моделі здатні виявляти аномалії, такі як пухлини, переломи або судинні захворювання, на ранній стадії, коли симптоми ще не помітні пацієнтам.	Автоматизація діагностики значно зменшує витрати на ручний аналіз зображень. Швидка та точна діагностика дає змогу розпочати лікування раніше, що знижує потребу в дорогих і тривалих процедурах на пізніх стадіях хвороби. Зменшуються також витрати на повторні тести та консультації, оскільки AI зменшує кількість помилок у діагнозах.	Zebra Medical Vision: пропонує AI для автоматичного виявлення захворювань, таких як рак грудей, туберкульоз, остеопороз, що дає змогу медичним закладам заощаджувати час і ресурси. Aidoc: використовує AI для прискорення діагностики внутрішньочерепних крововиливів та інших невідкладних патологій на знімках КТ.

Персоналізована медицина на основі штучного інтелекту та генетичних даних	Персоналізована медицина ґрунтується на аналізі генетичних даних пацієнта, використовуючи ШІ для визначення індивідуальних ризиків захворювань або реакцій на ліки. Ця технологія дає змогу передбачати, які препарати будуть ефективними для конкретного пацієнта, та уникати тих, що можуть спричинити побічні ефекти.	Вартість невдало підібраних ліків та лікування, що не дає результатів, суттєво знижується, оскільки терапія одразу стає ефективною. Крім того, це зменшує потребу у подальших консультаціях та діагностичних тестах.	GRAIL: компанія використовує генетичні дані та AI для розробки тесту ранньої діагностики онкологічних захворювань, що визначає мутації в ДНК пацієнта. Tempus: створює базу даних генетичної інформації для підбору індивідуальних методів лікування раку, заснованих на аналізі геному.
1	2	3	4
Роботизовані системи хірургії	Роботизовані системи, такі як система «Da Vinci», забезпечують неймовірну точність під час хірургічних операцій завдяки високоточному керуванню. Роботи здатні виконувати надскладні мінімально інвазивні операції, які вимагають надзвичайної точності.	Менші розрізи означають швидше відновлення пацієнтів, що зменшує тривалість перебування в лікарні та знижує витрати на післяопераційний догляд. Крім того, точність роботів мінімізує ризик ускладнень і повторних операцій, що знижує витрати на додаткові медичні втручання.	Da Vinci Surgical System: використовується для урологічних та кардіохірургічних операцій, де висока точність є критичною для успіху операції та швидкого відновлення пацієнта. Medrobotics Flex System: застосовується для мінімально інвазивних операцій у важкодоступних місцях (вухо, горло та носова порожнина).
Віртуальна реальність (VR) та доповнена реальність (DR) у медичній освіті	VR та DR застосовуються для навчання хірургів, лікарів і студентів-медиків через моделювання операцій та клінічних випадків. Це дає змогу практикувати складні процедури у віртуальному середовищі без ризику для пацієнтів.	Зниження вартості навчання медичного персоналу, оскільки реальні операції або процедури не вимагають використання дорогих медичних ресурсів для такого навчання. VR та AR також дають змогу тренувати більше фахівців одночасно, підвищуючи їхню кваліфікацію та знижуючи витрати на помилки під час реальних операцій.	Osso VR: платформа для хірургічного навчання за допомогою VR, що дає змогу хірургам виконувати симуляції реальних операцій. Augmedics: використовує AR для проведення спинальних операцій, накладаючи 3D-моделі на тіло пацієнта в реальному часі, що покращує точність та зменшує ускладнення.

У цьому широкому спектрі питань низка нових даних ілюструє зростаючу широту, складність і важливість цифрової інклюзії. В цифровізації публічного управління цифрова інклюзія перетинається з різними вимірами сталого розвитку та його цілями. Складна взаємодія між технологією та аспектами повсякденного життя підкреслює необхідність забезпечення того, щоб усі члени спільноти мали доступ до цифрових ресурсів і володіли цифровими інструментами, а також здобули навички та знання для використання цих ресурсів для економічної та більш широкої вигоди.

Висновки та перспективи подальших розвідок у цьому напрямку. Цифрова інклюзія та цифровізація публічного управління в майбутньому тільки підсилюють свою актуальність. Їхній розвиток формує багато тенденцій, що визначають майбутнє суспільств, країн і міжнародної системи. Деякі з цих зв'язків очевидні та прямі, як наприклад, взаємодія цифрової інклюзії та цифровізації публічного управління в медичній сфері. Цифрова інклюзія одночасно впливає на

полікризу в соціальних, економічних і екологічних системах; транскордонні виклики, такі як зміна клімату, втрата біорізноманіття, деградація екосистем і забруднення; посилення стресу для багатостороннього режиму торгівлі та потоків капіталу. Кожна тенденція взаємодіє з цифровою інклюзією та публічним управлінням, часто непропорційно впливаючи на маргіналізовані спільноти. В дослідженні розглядались багатогранні виміри цифрової інклюзії та публічного адміністрування крізь призму Цілей сталого розвитку.

По-перше, цифрова інклюзія та цифровізація публічного управління в медичній сфері є обов'язковим аспектом для суспільства, дослідження якого окреслює його внутрішнє та інструментальне значення для суспільства й економіки.

По-друге, розвиток цифрової інклюзії та розвиток цифровізації публічного управління в медичній сфері можна підсилити, беручи до уваги багатовимірність, уникаючи витрат, які виникають через бездіяльність.

По-третє, досягнення цифрової інклюзії та цифровізації публічного управління в медичній сфері відбувається з точки зору основоположних принципів і використання системних механізмів, що забезпечують багато зацікавлених сторін.

Нарешті, коли цифрова інклюзія та цифровізація публічного управління в медичній сфері відбуваються через залучення, пов'язане з основними довгостроковими тенденціями та проблемами, це приводить до виникнення нових ризиків, можливостей і компромісів для урядів, компаній, людей і зацікавлених сторін громадянського суспільства.

Література

1. Голік К., Гусева Н. Цифровий розрив в Україні. Соціокультурні трансформації та геополітичні виклики в умовах багатопольного світу. Київ. Держ. торг-екон. ун-т. 2022. С. 191–195.
2. Давиденко Г. Цифрова інклюзія та доступність: соціальна діджиталізація : монографія. Вінниця: ТВОРИ, 2023. 240 с. ISBN 978-617-552-348-3. DOI : <https://doi.org/10.58521/978-617-552-348-3-2023-236>
3. Досвід користування публічними цифровими послугами. Моніторинговий звіт. 2022. URL : <https://r2p.org.ua/dosvid-korystuvannya-publichnymy-cyfrovyumu-poslugamy/>
4. Куриляк В. В., Полумисна О. О., Шевчук А. В. Люди з інвалідністю в Україні. Тенденції інтеграції в соціальні медіа. *Культурологічний альманах*. 2022. № 3. С. 137–155.
5. Птащенко О. В., Іващенко О. А. Розвиток суб'єктів підприємництва в умовах економічної інклюзії: інструментарій інтенсифікації розвитку та соціально-економічна нестабільність. *Європейський науковий журнал Економічних та Фінансових інновацій*. 2024. 2 (14). С. 16–26. URL : <https://www.journal.eae.com.ua/index.php/journal/article/view/293>
6. Шевченко І. О. Концептуальний підхід до трансформації глобальної економіки з урахуванням розвитку глобальних ринків. *Вісник Східноукраїнського Національного Університету імені Володимира Даля*. 2022. № 4 (274). DOI: <https://doi.org/10.33216/1998-7927-2022-274-4-63-69>
7. Шевченко І. О. Гармонізація цифрової торгівлі на глобальних ринках: український та міжнародний досвід : монографія. Тернопіль : ЗУНУ, 2023. 460 с. ISBN 978-966-654-741-8
8. Krysovaty A. I. et al. Development of Inclusive Economy as the Basis of Economic Growth of the Global Economy. *TEM Journal*. 2023. Vol. 12, no. 2. DOI: 10.18421/TEM122-40. URL: https://www.temjournal.com/content/122/TEMJournalMay2023_936_947.pdf

References

1. Holik, K., Husieva, N. (2022). Tsyfrovyi rozryv v Ukraini. Sotsiokulturni transformatsii ta heopolitychni vyklyky v umovakh bahatopolyarnoho svitu [Digital divide in Ukraine. Sociocultural transformations and geopolitical challenges in a multipolar world]. Kyiv. Derzh. torh-ekon. un-t, 191–195. [in Ukrainian]

2. Davydenko, H. (2023). Tsyfrova inkluziia ta dostupnist: sotsialna didzhytalizatsiia [Digital inclusion and accessibility: social digitalization]: monohrafiia. Vinnytsia: TVORY, 240 p. ISBN 978-617-552-348-3. DOI: <https://doi.org/10.58521/978-617-552-348-3-2023-236> [in Ukrainian]
3. Dosvid korystuvannia publichnymy tsyrovymy posluhamy [Experience of using public digital services] (2022). Monitorynhovyy zvit. Retrieved from <https://r2p.org.ua/dosvid-korystuvannya-publichnymy-cyrovymy-poslugamy/> [in Ukrainian]
4. Kuryliak, V. V., Polumysna, O. O., & Shevchuk, A. V. (2022). Liudy z invalidnistiu v Ukraini. Tendentsii intehratsii v sotsialni media [People with disabilities in Ukraine. Trends in integration into social media]. *Kulturolohichnyy almanakh*, 3, 137–155. [in Ukrainian]
5. Ptashchenko, O. V., Ivashchenko, O. A. (2024). Rozvytok subiektiv pidpriemnytstva v umovakh ekonomichnoi inkluzii: instrumentarii intensyfikatsii rozvytku ta sotsialno-ekonomichna nestabilnist [Development of business entities in conditions of economic inclusion: tools for intensification of development and socio-economic instability]. *Yevropeyskyi naukovyi zhurnal Ekonomichnykh ta Finansovykh innovatsii*, 2 (14), 16–26. Retrieved from <https://www.journal.eae.com.ua/index.php/journal/article/view/293> [in Ukrainian]
6. Shevchenko, I. O. (2022). Kontseptualnyi pidkhid do transformatsii hlobalnoi ekonomiky z urakhuvanniam rozvytku hlobalnykh rynkiv [A conceptual approach to the transformation of the global economy taking into account the development of global markets]. *Visnyk Skhidnoukraiynskoho Natsionalnoho Universytetu imeni Volodymyra Dalia*, 4 (274). DOI: <https://doi.org/10.33216/1998-7927-2022-274-4-63-69> [in Ukrainian]
7. Shevchenko, I. O. (2023). Harmonizatsiia tsyfrovoi torhivli na hlobalnykh rynkakh: ukrainskyi ta mizhnarodnyi dosvid [Harmonization of digital trade in global markets: Ukrainian and international experience]: monohrafiia. Ternopil: ZUNU, 460 p. ISBN 978-966-654-741-8 [in Ukrainian]
8. Krysovatty, A. I. et al. (2023). Development of Inclusive Economy as the Basis of Economic Growth of the Global Economy. *TEM Journal*, Vol. 12, no. 2. DOI: 10.18421/TEM122-40. Retrieved from https://www.temjournal.com/content/122/TEMJournalMay2023_936_947.pdf

Статтю отримано 9 листопада 2024 року.